

A Magyar Köztársaság nevében!

A Fővárosi Bíróság

Az Á.H.Ügyvédi Iroda által képviselt

B.L. felperesnek,

dr. O.V. S. ügyvéd által képviselt

Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (1013 Budapest, Krisztina krt. 39. sz.) alperes ellen

felügyeleti határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perében, melybe az alperes pernyertességének előmozdítására beavatkozott

Dr. M-né dr. V.M. ügyvéd által képviselt

B.Szövetkezet „fa”

meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A bíróság a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a bíróság a felperest, hogy a Fővárosi Illetékhivatal külön felhívására - az ott megjelölt időben és módon - fizessen meg további 6500,- (hatezeröttszáz) Ft kereseti illetéket az államnak.

Kötelezi a bíróság a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg alperesnek 80.000,- (nyolcvanezer) Ft, alperesi beavatkozónak 50.000,- (Ötvenezer) Ft perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A B. Stratégiai Fejlesztő Szövetkezet (továbbiakban: szövetkezet) 2004. április 6. napjától kezdődően felszámolás alatt áll, ennek megfelelően a társaság képviseletére - önállóan - a MH Gazdasági Tanácsadó Rt. jogosult, e szervezet képviseletére pedig W.Gy. felszámoló biztos.

Felperes 1995. március 1.-1996. december 18., továbbá 1998. május 20.-2004. április 6. között volt a szövetkezet képviseletre jogosult, mint az igazgatóság elnöke. Felperes képviseleti jogosultsága a felszámolás elrendelésével szűnt meg.

A felszámoló biztos 2004. szeptember 29-én kérelemmel fordult az alpereshez a szövetkezet tevékenységének vizsgálata iránt, kérve a szövetkezet által folytatott jogosulatlan pénzügyi szolgáltatási tevékenység célvizsgálatát. A felszámoló visszautalt a 2003. december 4-én indított és 2004. július 19-én a III-68/2004. sz megszüntető határozattal lezárt korábbi felügyeleti vizsgálatra, illetőleg annak megállapításaira. Bejelentésében utalt arra, hogy a felszámoló biztos tevékenysége során ama a megállapításra jutott, hogy jogosulatlan betétgyűjtés üzletszerű folytatását tapasztalta. Állította, hogy a szövetkezet nyilvános felhívások közzétételével szabályszerűen meg nem képzett, így jogilag nem létező üzletrészeket értékesített kamathozam ígérete mellett az utólag tagként beléptetett befektetők részére. A szövetkezet a befektetőkkel egyszerre, egy időben két szerződést kötött. Az

egyikkel eladta a szövetkezeti üzletrészt a befektetőknek, míg a másikkal az előre ígért hozammal növelt vételárért a „futamidő” végi esedékességgel megvásárolta az előző adásvételi szerződéssel a befektető tulajdonába kerülő üzletrészt. Hivatkozott arra, hogy a szövetkezet megbízásából készített jogi szakvélemény az üzletrész forgalmazási szerződéseket a Ptk. 207.§ (4) bekezdése szerint semmisnek minősítette, mivel a megkötött szerződések tartalma nem tükrözi a szerződő felek valós szerződéses akaratát. Állította, hogy a felek tényleges szándéka nem. a társasági részesedés, illetve arról kiállítható értékpapír tulajdonjogának megszerzése, hanem a befektetett pénzeszköz hozammal növelt összegben való visszafizetésére irányult. A szövetkezet valós szándéka az volt a nyilvános felhívások közzétételével, hogy a befektetőktől pénzt vonjon be a szövetkezetbe, míg a befektető akarat a pénz időleges átadása volt a szövetkezet részére azzal, hogy azt a lejáratkor az ígért hozammal növelve fizesse vissza. Hivatkozott a szövetkezeti törvény 56.§ (1) bekezdésében megfogalmazott tilalomra, továbbá arra, hogy ez a tevékenység tiltott betétgyűjtésnek minősül, mivel az megvalósítja, a Hpt. 2. sz. mellékletének 1/3. pontja alapján a betét és más nyilvánosságtól származó visszafizetendő pénzeszköz elfogadásának tényállását, amely engedélyhez kötött tevékenység. Hivatkozott a felszámoló biztos jogerős bírósági ítéletekre is, amelyek az ügyleti akarat valós tartalmát és a felszámoló biztos bejelentésben foglaltakat támasztották alá. A felszámoló biztos a hivatkozott zalaegerszegi, illetőleg budaörsi és fővárosi bírósági döntéseket eljuttatta az alpereshez.

A becsatolt bírósági ítéletek alapján az alperes megállapította, hogy a szövetkezet és tagjai között létrejött üzletrész adás-vétel tárgyú jogügyleteket a polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (Ptk.) 207. § (5) bekezdése alapján szintelt szerződésnek nyilvánította a bíróság, megállapítva, hogy a megállapodások megkötésekor a feleket nem az üzletrészek átruházásának szándéka, hanem a befektetési szándék vezette. Értékelte az alperes azt is, hogy a polgári peres eljárásokat olyan szövetkezeti tagok kezdeményezték, akik korábban üzletrész adás-vétel tárgyában kötöttek szerződéseket a szövetkezettel és a peres eljárásban annak megállapítását kérték az eljáró bíróságtól, hogy a megkötött szerződéseik - megnevezésükkel ellentétesen - nem üzletrész adás-vételre irányultak, hanem a szövetkezetnél pénzösszeg elhelyezésére, abból a célból, hogy arra kiemelkedő hozamot realizáljanak. Bizonyító erejűnek értékelte az alperes a felszámolás alatt álló szövetkezet képviseletében eljáró felszámoló eljárás során tett nyilatkozatát, valamint azt a tényt, hogy ez a nyilatkozat a rendelkezésre álló, bíróságok előtt tett féli nyilatkozatokkal egybehangzó volt a szerződő felek ügyleti akaratát tekintetében. Az alperes a tényállás tisztázási kötelezettség körében bizonyítékként értékelte a szövetkezet felszámolója által 2004. május 20. napján ismeretlen tettesek ellen tett feljelentésében foglaltakat, továbbá a feljelentés alátámasztásául becsatolt mellékleteket, különös súllyal figyelembe vette a szövetkezet által korábban a nyilvánosság számára (rövid távú lekötési időre, kamatígérettel) készített és megjelentetett hirdetményeket, valamint azok tartalmi elemeit.

Az alperes a 2004. november 8. napján kelt PSZÁF I/E-2341/2004. sz. határozatában megállapította, hogy a B. Stratégiai Fejlesztő Szövetkezet „fa” üzletszerűen betét gyűjtése és más visszafizetendő pénzeszköz - saját tőkét meghaladó mértékű - nyilvánosságtól történő elfogadása, pénzügyi szolgáltatási tevékenységet folytatott a felügyelet e tevékenység folytatását jóváhagyó engedélye nélkül. Az engedély nélküli pénzügyi szolgáltatási tevékenység folytatására figyelemmel a felügyelet - eleget téve a jogszabályban meghatározott kötelezettségének - büntetőeljárást kezdeményezett az arra illetékes nyomozóhatóságnál.

A határozattal szemben a felperes, mint a szövetkezet volt igazgatósági elnöke kezdeményezett bírósági felülvizsgálatot és kérte a törvénysértő határozat hatályon kívül helyezését. Perindító iratában keresetjogi jogát arra alapította, hogy az alperes a támadott határozatában büntetőeljárást kezdeményezett, mely eljárásban, mint a szövetkezet volt elnöke nyilvánvalóan közvetlenül érintett. A határozat érdemét illetően vitatta, hogy bármilyen engedélyhez kötött pénzügyi szolgáltatási tevékenységet végzett volna a szövetkezet az ő irányítása alatt. Állította, hogy üzletszerűen pénzügyi tevékenység folytatására nem került sor, mint ahogy nyilvánosságtól sem fogadott el betétet, illetőleg más visszafizetendő pénzeszközt. Felperes álláspontja az volt, hogy a határozat egyes megállapításai is tévedéseken, illetőleg hamis állításokon alapulnak. E körben külön kiemelte

a felszámoló egyoldalú és bizonyítékokkal alá nem támasztott nyilatkozatát. Az elfogadott bírói ítéletek vonatkozásában pedig utalt arra, hogy a megkötött szerződések bírósági megítélése sem volt egységes. Utalt a polgári perben tett, féli nyilatkozatok kapcsán arra, hogy a nyilatkozattevőket az igazmondási kötelezettség nem terhelte. Állította felperes, hogy az alperes eljárása során tényállás tisztázási kötelezettségének nem lett eleget, a rendelkezésre álló adatokat, dokumentumokat nem megfelelően értékelte. Hivatkozott arra, hogy az 1991. évi I. tv. 54. § (1) bekezdése alapján a szövetkezet tagja a szövetkezetnek tagi kölcsönt nyújthatott, ez pedig nem felügyeleti engedélyhez kötött tevékenység, azaz jogszerű eljárás, amely a Hpt-ben foglaltak megsértésének megállapítását önmagában kizárja. Felperes hivatkozott az állampolgári jogok országgyűlési biztosának állításaira kiadott felügyeleti sajtóközleményre, mely alátámasztja azt az álláspontot, hogy a szövetkezet jogosulatlan pénzügyi tevékenységet nem végzett.

A felperes a per során fenntartotta, hogy az eljárás alapjául szolgáló ügy jogát, törvényes érdekét érinti, mely elegendő indok a perindításhoz. Az érintettséget felperes abban látta, hogy a határozat elválaszthatatlan következményeként az alperes feljelentést tett - gyakorlatilag - a felperes, mint a szövetkezet elnöke ellen a nyomozóhatóságnál. Hivatkozott arra, hogy a határozat érdemi tartalma és a felperes elleni büntető feljelentés egymással okozati kapcsolatban áll. Állította, hogy az alperes a felszámoló bejelentésében és feljelentésében foglaltakat alapos vizsgálat nélkül hagyta, azokat valósnak elfogadta, és erre alapította jogsértő határozatát. Felperes utalt arra, hogy a szövetkezet kizárólag a saját tagjainak ajánlotta a befektetési konstrukciót, a tagi minőséget pedig igazolja a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt belépési nyilatkozat. A szövetkezet 1996. január 1-e óta tagi kölcsönt nem fogadott el, ezzel szemben a tag által biztosított más vagyoni hozzájárulás címén teljesített pénzbefizetéseket igen. Ezt a pénztömeget a szövetkezet a tőketartalékába helyezte, melyből automatikusan üzletrész-tőkét képzett. A hozzájárulást teljesítő tag részére szövetkezeti üzletrészt juttatott. Állította, hogy a Tpt. 2.§ a./ pontja alapján nem tartozik a törvény hatálya alá a szövetkezeti üzletrész forgalomba hozatala. Állította felperes, hogy az alperes által is ismert 2/1995. (03.20.) sz. közgyűlési határozat bírósági megtámadására alperesnek is lehetősége volt, amennyiben az üzletrésztőke-képzéssel kapcsolatosan bármilyen kifogása merült volna fel. Ezzel a megtámadási lehetőséggel alperes a jogvesztő határidőn belül nem élt, így azt utóbb, a felügyeleti eljárás keretében már nem teheti a vita tárgyává.

Felperes a per során a keresetőségi jogát arra figyelemmel tartotta megállapíthatónak, hogy a felperes, mint a szövetkezet jogszabályokban rögzített felelősséggel tartozó törvényes képviselője a vele szemben megindult büntetőeljárásban felelősséggel tartozik a szövetkezet tevékenységéért. Rámutatott arra, hogy a büntetőeljárás sorsán felsorakoztatott bizonyítékok között felhasználásra került a perben támadott közigazgatási határozat, mely a felperes közvetlen érintettségét megeremti. Mindezek alapján felperes perbeli legitimációját aktívnak tekintette és hivatkozott a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XC. törvény több rendelkezésére. Ezen belül is arra, hogy a büntetőeljárásban fel lehet használni azokat az okiratokat, melyeket valamely hatóság készített, illetőleg beszerezett, és ezt a bizonyítási eszközt szabadon használhatja fel az eljáró hatóság és vonhatja be értékelési körébe. Az alperesi határozat pedig, mint tárgyi bizonyítási eszköz tények, adatok valóságának, események megtörténtének, vagy nyilatkozat megtételének bizonyítására alkalmas. A határozat érdemi részét illetően felperes pontosított nyilatkozatában kifogásolta, hogy a határozat rendelkező része a jogosulatlan pénzügyi szolgáltatási tevékenység térbeli és időbeli dimenzióit nem rögzítette, ezáltal hiányos, pontatlan. Vitatta alperes jogosultságát a szövetkezet tevékenységének vizsgálatára. Állította, hogy az alperes a felülvizsgálni kért határozat meghozatala előtt az ügy tényállását nem tárta fel, nem tisztázta teljes körűen, saját korábbi releváns ügyben meghozott határozatai, közlései, állásfoglalásai vizsgálatának eredményét ténylegesen nem vette figyelembe, hivatalos tudomásához képest a felszámoló biztos által újként megjelölt információkat önkényesen, szubjektíven, kontroll nélkül értékelte és elmulasztotta a régi és új

információk közötti ellentmondások feloldását. Utalt arra, hogy az alperes a támadott határozat meghozatala előtt korábban több alkalommal vizsgálta a szövetkezet tevékenységét, melynek eredményeként egyetlen alkalommal sem hozott elmarasztaló tartalmú, vagy a jelen perbelivel azonos tartalmú határozatot. Hivatkozott továbbá arra, hogy az alperes perben kifejtett jogi álláspontja a hiányos tartalmú közigazgatási határozatot nem korrigálhatja. Felperes összefoglalóan állította, hogy a szövetkezet, mint gazdálkodó szervezet működésének ellenőrzése, felügyelete soha nem tartozott az alperes hatáskörébe.

Alperes ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítására tett indítványt elsődlegesen azon az alapon, hogy felperes keresetességi joggal nem rendelkezik. Állította, hogy az a körülmény, hogy a felperes a határozat meghozatalát megelőzően milyen szövetkezeti jogi kapcsolatban állt az eljárás ügyfelével Őt sem ügyfélé, sem érdekeltté nem teszi. A jogi érdekelttségnek, jogi kapcsolatnak ugyanis az elbírált közigazgatási jogviszonyhoz és nem a jogviszony egyik alanyához kell fűződnie, így a közvetlen jogi érdekelttség ez okból felperesi oldalon teljes körűen hiányzik. A felperes által hivatkozott büntetőeljárás alperesi álláspont szerint az elbírált közigazgatási jogviszonnyal távoli kapcsolatba sem hozható. A felszámoló által kezdeményezett büntetőeljárásban való felperesi érintettség nem teremthet jogi alapot a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatára, míg az alperesi kezdeményezés törvényi rendelkezésén alapul, és a a büntetőeljárás lefolytatását, kimenetelét nem érinti. Rámutatott arra, hogy egy hivatalból üldözendő bűncselekmény törvényi tényállása testesül meg a Btk. 298/D.§-ában, így a határozat esetleges hatályon kívül helyezése sem hatna ki végérvényesen a büntetőeljárás kimenetelére. Hivatkozott arra is az alperes, hogy a nyomozóhatóságot sem az alperes határozata, sem a bíróság ítélete nem köti, így a felperes a jövőben esetlegesen bekövetkező és őt érintő büntető jogi jogkövetkezményekre való hivatkozása a közvetlen jogi érdekelttséget nem igazolja. A határozat érdemi részét illetően alperes rámutatott arra, hogy megalapozatlan az a felperesi hivatkozás, hogy kellően nem tisztázta a tényállást és tényleges bizonyítást elmulasztott foganatosítani. Ezzel szemben alperes utalt arra, hogy a tényállást határozati bizonyossággal feltárta a felperes által kifogásolt, hiányolt bizonyítás lefolytatására egyrészt nem volt szükség, másrészt pedig azokra nézve hatáskörrel nem rendelkezett. Fenntartotta azt a határozati megállapítást, hogy a szövetkezet tevékenysége során Üzletszerűen végzett pénzügyi szolgáltatási tevékenységet, hiszen a szövetkezet ellenérték fejében értékesítette az üzletrészeket és hozammal növelt áron vállalt kötelezettséget azok visszavásárlására. Utalt az alperes a nyilvánosságtól való elfogadás tényállási elem tekintetében arra, hogy más bíróság előtt folyamatban lévő eljárásokban a felperesek magukat befektetőknek, károsultaknak tekintették, és a perbeli nyilatkozatokból egyértelműen megállapítható volt, hogy számukra nem a szövetkezeti tagság, hanem az ígért hozamra vonatkozó szövetkezeti ígéret volt a meghatározó. Hivatkozott arra, hogy a korábbi vizsgálatok során tett megállapításokon és az alapul szolgáló tényeken gyökeresen változatott az a körülmény, hogy több polgári ügyben eljáró bíróság megállapította, hogy a perbeli szerződések valójában pénz kölcsönzésére irányultak, és azoknak nem volt célja a szövetkezeti közös gazdálkodás elősegítése. Az egyik oldalon - a kölcsönnyújtó egyénnek - a hozam realizálása volt a cél, míg a másik oldalon - szövetkezet - pedig idegen, de visszafizetendő pénzeszközök bevonása a szövetkezet gazdálkodásába. Alperes annak nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a kölcsönügyletet a szövetkezeti törvény hatálya alá tartozóként kívánták feltüntetni. A felperes egyéb hivatkozásaival kapcsolatosan alperes rámutatott arra, hogy 2001. január 1-ét követően a szövetkezet jogszerűen üzletrész-tőkét nem képezhetett Igazoltnak látta - a szerződések gazdasági tartalmát vizsgálva-, hogy a szövetkezet kamatot ígért ügyfeleinek, a befektetők nem tagi minőségükre, hanem az ígért hozamra tekintettel döntöttek a befektetés mellett. A szerződéses akarat minősítésével kapcsolatosan alperes utalt a rendelkezésére bocsátott és általa nem vitatott, nem vitatható bírósági ítéletekben foglaltakra. Állította, hogy a bíróság által felvett nyilatkozatokat a szabad bizonyítás körében értékelhette és a tényállás alapjául elfogadhatta.

Alperes a perben előterjesztett iratában a felperes keresetességi jogával kapcsolatosan rámutatott arra, hogy a legfelsőbb bírósági ítéletek a tulajdonosi minőség alapján sem találták fennállónak azt az érintett társaság tagjai, illetőleg részvényesei oldalán, így a tagsági viszonynál kevésbé érintett, a határozat címzettjével korábban szövetkezeti jogi - munkajogi kapcsolatban álló magánszemély keresetességi joggal nem rendelkezhet. Utalt arra, hogy az alperes semmilyen kötelező határozatot nem hozott a felperessel szemben, továbbá a felperes

nem törvényes képviselője a szervezetnek, így javára, érdekében perindításra sem jogosult, továbbá perbizomány hiányában erre lehetősége sem áll fenn. A felperes előadására alperes utalt arra, hogy az üzletrésztőke-képzés csakis a tőketartalék terhére történhetett volna, a tőketartalék pedig olyan vagyoni juttatás, amelyet a tag véglegesen bocsát a társaság (szövetkezet) részére. Visszafizetendő pénzeszközök terhére üzletrész nem képezhető. Hivatkozott az alperes a csatolt legfelsőbb bírósági és megyei bírósági ítéletekre (Kvf.I.35557/2001/7. sz. ítélet és Pest Megyei Bíróság 3.K.26052/2000/2O. sz. ítélete), melyben megállapításra került, hogy a szövetkezet - egyéb jogsértések mellett - jogellenesen képzett üzletrészeket. Fenntartotta alperes azt az álláspontját, hogy a Hpt. 141.§-a egyértelműen hatáskörébe utalja annak vizsgálatát, hogy a szövetkezet tevékenysége valamely pénzügyi szolgáltatási tevékenységnek megfeleltethető-e. Állítása szerint ezt nem befolyásolja az a körülmény, hogy a Tpt. rendelkezései a szövetkezeti üzletrész forgalomba hozatalára nem rendeli alkalmazni a Hpt. rendelkezéseit. A szövetkezet által létrehozott konstrukció lényegét pedig abban látta, hogy az ügyfél pénzt bocsátott a szövetkezet rendelkezésére, a szövetkezet azzal tulajdonosként rendelkezett, de köteles volt - lett volna - azt lejáratkor kamattal növelt összegben az ügyfélnek visszafizetni. Mivel e tevékenységet a szövetkezet a nyilvánosságnak kínálta és a tagnak belépett befektetők szándéka - utalva a bírósági Ítéletekben foglaltakra - kifejezetten pénzeszközük befektetésére, és nem közös gazdálkodásra irányult, a szövetkezet üzletszerűen és engedély nélkül végezte.

Az alperes pernyertessége érdekében a perbe beavatkozott a B S. F. Szövetkezet „fa”, aki elsődlegesen a felperes keresetösségi jogának hiányában a per megszüntetését, másodlagosan az alaptalan felperesi kereset elutasítását kérte. A keresetösségi jog hiánya tekintetében alperesi beavatkozó rámutatott arra, hogy a felülvizsgálni kért határozat címzettje maga a szövetkezet, egyedül rá tartalmaz rendelkezést a közigazgatási döntés, az eljárásban kizárólagos ügyfélként vett részt, így egyedüli megtámadási joggal maga rendelkezhet. Alperesi beavatkozó az alperes álláspontjához hasonlóan arra mutatott rá, hogy a keresetösségi jog vizsgálata körében a felperes érdekeltiségének az adott közigazgatási jogviszonyhoz kell közvetlenül kapcsolódnia, mely felperes esetében hiányzik. Utalt arra, hogy a felszámoló, mint a jogi személy ügyfél törvényes képviselője jár el, így a jogszabályban előírt kötelezettségének teljesítése, illetőleg jogainak gyakorlása nem eredményezhet jogsérelmet. A határozat érdemét illetően állította, hogy helytálló és jogszerű megállapítást tett az alperes a szövetkezet korábbi tevékenységét illetően és nyilvánította azt Üzletszerűen végzett betétgyűjtésnek és más visszafizetendő pénzeszköz nyilvánosságtól való elfogadása pénzügyi szolgáltatási tevékenységnek. A beavatkozó állítása szerint a megkötött szerződések ténylegesen üzletrész adásvételi szerződések voltak, a befektetőknek pedig nem volt más célja, minthogy megtakarításaikat egy kiemelkedő magas hozamot biztosító pénzügyi befektetéssel gyarapítsák. Rámutatott arra, hogy a szövetkezet üzletrész képzési gyakorlata jogszabályellenes volt, mivel nem volt jogszerűen képzett tőketartalék, sohasem előzte meg a tőketartalék növelését a jegyzett tőke megemlése, a tőketartalék növelésével együtt mérleg elkészítésére nem került sor, a tőketartalék és üzletrész tőke nem jött létre a tagok közvetlen befizetéseiből, kvázi kölcsönéből, vagy közvetlenül egyéb vagyoni hozzájárulásukból. Hivatkozott arra, hogy a Pest Megyei Bíróság alperes által citált ítélete is rámutatott arra, hogy a tagok nem adtak át a szövetkezet részére véglegesen pénzeszközöket, csupán kölcsönt nyújtottak a szövetkezet részére, ebből pedig nem lehet üzletrész-tőkét képezni. A szövetkezet és a befektetők által megkötött üzletrész forgalmazási szerződéseket semmisnek minősítette alperesi beavatkozó figyelemmel arra, hogy ezek színlelt szerződések voltak, melyek jogszabályba ütköznek. Ezek a színlelt szerződések nem tükrözték a szerződő felek tényleges akaratát, mivel nem adásvételi szerződésre, vételarra és tulajdon átruházására vonatkozó valós szándék állt a polgári jogügyletek mögött, és mindemellett az üzletrész forgalmazási szerződések tárgya, a szövetkezeti üzletrész jogszerűen megképzésre sem került. így érvényesen adásvételi szerződést nem is köthettek egy birtokba nem vehető dologra. A valós ügyleti akarat kapcsán rámutatott arra, hogy a szövetkezetnek a célja az volt, hogy a befektetőktől pénzt vonjon be a szövetkezetbe, azaz, hogy a befektetési tevékenységét a szövetkezet folytatni tudja, a befektetők valós akaratuk pedig a pénz időlegesen történő átadása volt azzal a céllal, hogy egy későbbi időpontban hozammal növelten fizesse vissza a szövetkezet. A beavatkozó álláspontja az volt, hogy ezek a szerződési akaratok egyértelműen kölcsönszerződés létrehozását célozták. A színlelt szerződéssel palástolt szerződés is érvénytelen (semmis),

mivel a szövetkezeti üzletrész után tilos kamatot fizetni. A szövetkezet tevékenysége tiltott betétgyűjtésnek minősült, és a palástolt kölcsönszerződéssel a felek gyakorlatilag a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket kívánták megkerülni. A beavatkozó számos bírósági ítéletre is hivatkozott annak alátámasztásaként, hogy az üzletrész forgalmazási szerződések semmisségét nemcsak jogszabályba, de jó erkölcsbe ütközőségét alátámassza. A szövetkezet korábbi szerződéses gyakorlatát tükröző és alperes által megfogalmazott szerződéses konstrukcióval kapcsolatos álláspontot alperesi beavatkozó is maradéktalanul osztotta és ez alapján a jogszerű alperesi döntés hatályban tartását és az alaptalan felperesi kereset elutasítását kérte.

Peres felek perköltség igényvel éltek.

Felperes keresete nem alapos.

A bíróság az alperes határozatát az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (Áe.) 72. § (1) bekezdése és a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 324. § (2) bekezdésének a) pontja alapján a kereset és az ellenkérelem keretei között vizsgálta felül.

A közigazgatási perben az ügyfél, illetőleg a törvényes érdekeiben sérelmet szenvedett fél jogszabálysértésre hivatkozva kérheti az államigazgatási ügy érdemében hozott határozat bírósági felülvizsgálatát. Keresetében anyagi és eljárásjogi jogszabálysértésre hivatkozhat, és arra, hogy a határozat meghozatalakor az alkalmazott jogszabályt a hatóság tévesen értelmezte (Legfelsőbb Bíróság KK 31. számú állásfoglalása).

Az alperes keresettel támadott határozatával kapcsolatban a bíróságnak elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felperes rendelkezik-e perbeli legitimációval az alperesi határozat felülvizsgálata tekintetében,

A felperes keresetőségi joga a Legfelsőbb Bíróság 2/2004. KJE számú jogegységi határozata alapján a felperesnek a jogvitában való anyagi jogi érdekelttségére vonatkozik, és így a jogvita érdemében bírálható el, azaz ítéleti kérdés.

Az Áe. 3. § (3) bekezdése alapján államigazgatási ügy minden olyan ügy, amelyben a közigazgatási szerv az ügyfelet érintő jogot vagy kötelezettséget állapít meg, adatot igazol, nyilvántartást vezet, vagy hatósági ellenőrzést végez. Az Áe. 3. § (4) bekezdése szerint Ügyfél az a magánszemély, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezet, amelynek jogát vagy jogos érdekét az ügy érinti.

Az 1999. évi CXXIV. törvény (PSZÁF tv.) 4. § (3) bekezdése értelmében a Felügyelet határozatit felügyeleti jogkörben megváltoztatni, módosítani vagy megsemmisíteni nem lehet, és ellene - közigazgatási eljárás keretében - fellebbezésnek nincs helye. Akinek jogát vagy jogos érdekét az ügy érdemében hozott, illetve az eljárás megindítását megtagadó határozata sérti, keresettel kérheti a Fővárosi Bíróságtól annak felülvizsgálatát.

Az Ae. 72. § (I) bekezdése értelmében az ügyfél, illetőleg a törvényes érdekeiben sérelmet szenvedett fél jogszabálysértésre hivatkozva az államigazgatási ügy érdemében hozott határozat felülvizsgálatát a határozat közlésétől számított 30 napon belül keresettel kérheti a bíróságtól. A Pp. 327. § (1) bekezdése e rendelkezéssel összhangban mondja ki, hogy a közigazgatási per indítására az jogosult, akinek jogát vagy törvényes érdekét az eljárás alapjául szolgáló ügy érinti.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján a keresetindításra jogosultak köre két nagy csoportba osztható. Egyik csoportba az ügyfél (Ae. 3. § (4) bekezdése), míg a másik csoportba a jogaiban vagy törvényes érdekeiben sérelmet szenvedett fél tartozik. A törvényi rendelkezések ugyanis az ügyfélen kívül olyan személyekre (szervekre) is kiterjesztik a közigazgatási per indítására jogosultak körét, akik az államigazgatási eljárásban nem vettek részt. Az Áe. és a Pp. ismertetett előírásainak összevetése alapján egyértelműen

megállapítható, hogy ha a keresetet előterjesztő fél a közigazgatási eljárásban ügyfélként vett részt, akkor a bíróságnak nem kell vizsgálnia, hogy az ügy jogát vagy törvényes érdekét érinti-e. Amikor azonban nem ügyfél él a keresetindítási jogosultságával egy adott közigazgatási határozattal szemben, akkor külön vizsgálat tárgyát képezi a felperes közvetlen érdekeltiségének fennállta.

Az irányadó bírósági gyakorlat és a Legfelsőbb Bíróság 2/2004. KJE számú jogegységi határozata szerint az ügyféli érintettségnek - a fél jogát vagy törvényes érdekét illetően - mindig a közigazgatási határozattal összefüggésben kell fennállnia. Csak az lehet ügyfél, akire a határozat rendelkezésének közvetlen kihatása van. A közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatának a magyar jogrendben érvényesülő rendszere az alanyi jogvédelem. A jogvédelem terjedelmét a fél anyagi jogán esett sérelem határolja körül; a keresetindítás feltétele, hogy a közigazgatási határozat a fél anyagi jogát sértse vagy veszélyeztesse. A közigazgatási perben a perindítási jogosultság feltétele a fél jogképessége, továbbá, hogy az eljárás alapjául szolgáló ügy a fél jogát vagy törvényes érdekét érintse. A törvényes érdek fogalma alatt a jogszabályon alapuló, jog által védett érdekét kell érteni. A fél érintettsége a kereshetőségi jogban (perbeli legitimáció, legitimatio ad causam) valósul meg. A kereshetőségi jog közvetlen érintettségét, meghatározott érdekeltégi kapcsolatot feltételez. A felperesi perbeli legitimáció alapja a per tárgya és a felperes közötti közvetlen kapcsolat. Közvetett érintettségéből nem származik kereshetőségi jog.

Az Alkotmány 57. §-ának (1) és (5) bekezdése a bírósághoz fordulás jogát foglalja magában. Az Alkotmány 57. § (5) bekezdése szerint a Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírói, államigazgatási vagy más hatósági döntés ellen, amely jogát vagy jogos érdekét sérti. Az alapvető jogból következően az államra az a kötelezettség hárul, hogy a jogviták elbírálására bírói utat biztosítson. Ez a rendelkezés azonban a szabályozásból következően nem jelent korlátozhatatlan alanyi jogot a perindításra. A bírósági felülvizsgálat lehetősége nem korlátlan, az a „törvényben meghatározottak szerint” illeti meg az arra jogosultakat, és az Alkotmány 57. §-ának (5) bekezdése kimondja, hogy a jogorvoslati jogot - a jogviták ésszerű időn belüli elbírálásának érdekében, azzal arányosan - a jelenlevő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátozhatja. Ennek a rendelkezésnek megfelelően az Ae. 72. § (1) bekezdése a perindítás jogát úgy korlátozza, hogy az ügy érdemében hozott közigazgatási határozata ellen az ügyfél vagy a törvényes érdekeiben szenvedett fél nyújthat be keresetet.

Az adott jogvita eldöntésére irányadó jogszabályi rendelkezések, jelen esetben a perindítási jogosultságot szabályozó előírások értelmezésére és alkalmazására a bíróságok jogosultak. Ennek megfelelően a Legfelsőbb Bíróság a Kiv.III.37.O75/2005/II. számú ítéletében kifejtette, hogy a bíróság a kereshetőségi jog alapjául szolgáló törvényes érdekét konkrétan, az adott közigazgatási jogviszonyban vizsgálja, és közvetlen érdekeltiséget kíván. A jog társadalmi rendeltetésével ellentétes hatást váltana ki ugyanis a kereshetőségi jogban megnyilvánuló törvényes érdekeltiség kereteinek parttalan kiterjesztése. Joggal való visszaéléshez vezetne számos közigazgatási eljárásban olyan személyek számára is kereset-indítási jogot engedni, akik (amelyek) az alapul szolgáló közigazgatási ügyben közvetlenül törvényes érdekeltiséggel nem rendelkeznek, nem érintettek, a közigazgatási jogviszonynak nem alanyai, érintettségüket távoli - egyéb jogi úton is megvédhető - gazdasági vagy más érdekekre alapozzák.

A keresettel támadott határozat az alperesi beavatkozó törvényes képviselőjének bejelentésére indult eljárásban meghozott közigazgatási döntés, mely kizárólag a szövetkezetre nézve tartalmaz közvetlen megállapításokat, mivel a hatósági ellenőrzés keretében a tevékenység minősítését végezte el alperes, mellőzve a szövetkezettel szemben a hatósági intézkedéseket.

Felperes kereshetőségi jogának vizsgálatakor a bíróság abból indult ki, hogy felperes magánszemélyként terjesztethette elő kérelmét, hiszen a szövetkezet képviselőjére jogosítvánnyal 2004. április 6. napjától nem rendelkezik. Magánszemélyként felperes a kereshetőségi jogát arra alapította, hogy az ellene meginduló (megindult) büntetőeljárásban a hatóságok felhasználhatják, bizonyítékként értékelhetik alperes határozatát.

Kiemeli a bíróság, hogy a közigazgatási eljárás és ezzel együtt a közigazgatási per minden tekintetben független eljárás a büntetőeljárástól. A büntetőeljárás alá vont személyek számára korlátlanul rendelkezésre állnak a jogi lehetőségek állításaik alátámasztására. A büntetőeljárás szigorú és szabályozott keretén belül a rendelkezésre álló bizonyítékok szabadon felhasználhatók, mérlegelhetők, egy független eljárást lezáró döntés (közigazgatási határozat, azt jóváhagyó ítélet) megléte nem mentesíti a vádhatóságokat a bizonyítási és tényfeltárási kötelezettség alól, így közvetlen kapcsolatot nem hoz létre egy közigazgatási döntés a büntető- és közigazgatási eljárás között. Ennek figyelembe vételével a bíróság nem osztotta felperes állítását az ügyhöz való közvetlen érdekeltség megléte tekintetében.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a felperes kereshetőségi joga a szövetkezet tevékenységének alperesi minősítése tárgyában hozott határozat bírósági felülvizsgálata vonatkozásában nem áll fenn, azt a felperes nem tudta igazolni, ezért a bíróság a felperes keresetét - figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság 2/2004. KJE számú jogegységi határozatában kifejtettekre - érdemi vizsgálat alapján ítélettel elutasította.

A bíróság a felperes kereshetőségi jogának hiánya miatt nem vizsgálhatta érdemben a felperes keresetének az alperesi határozat jogszerűségét érdemben vitató részét, mivel a kereshetőségi jog fennálltának vizsgálata megelőzi a keresettel támadott közigazgatási határozat jogszerűségének elbírálását, ellenkező esetben a kereset érdemi elbírálása szükségtelenné tenné a perindítási jogosultság fennálltának vizsgálatát.

A bíróság a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes felperest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 43. § (3) bekezdése alapján megállapított összegű (16.500 Ft) kereseti illeték viselésére. Figyelemmel arra, hogy felperes 10.000 Ft-ot a keresetlevélen lerótt, a bíróság a fennmaradó összeg megfizetésére kötelezte felperest.

A bíróság a Pp. 78. § (1) bekezdése és 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest a pernyertes alperes és az őt támogató alperesi beavatkozó perköltségének viselésére, melynek összegét a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján 5000 forint óradíjnak és az alperes esetében 16 óra, míg az alperesi beavatkozó tekintetében 10 óra - a perben és peren kívül végzett tevékenységre eső - munkaidő figyelembe vételével állapította meg.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 340. § (1) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2006. évi szeptember hó 21. napján

Dr. Fehérné dr. Tóth Kincső s.k.
bíró